

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 23/2011-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. marca 2011 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti Mgr. J. V., J., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Jablonica konaných 27. novembra 2010, za účasti A. H., J., a o sťažnosti E. K., J., oboch zastúpených advokátom Mgr. M. Ř., Advokátska kancelária, S., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov do Miestneho zastupiteľstva obce Jablonica konaných 27. novembra 2010, za účasti Ing. J. S., J., J. J., J., J. D., J., Mgr. J. Č., J., A. Ž., J., Ing. J. V., J., Mgr. E. K., J., I. H., J., P. H., J., takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Mgr. J. V. z a m i e t a .
2. Sťažnosť E. K. v y l u č u j e na samostatné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 89/2011.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2010 doručená sťažnosť Mgr. J. V. ako neúspešnej kandidátky na funkciu starostu obce Jablonica (ďalej len „obec“) vo voľbách do samosprávy obce konaných 27. novembra 2010 (ďalej len „napadnuté voľby“). Ústavnému súdu bola 10. decembra 2010 doručená aj sťažnosť E. K. (spolu ďalej aj „sťažovateľky“), neúspešnej kandidátky na funkciu poslanca obecného zastupiteľstva obce. V obidvoch sťažnostiach sťažovateľky namietali neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy obce podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Zo sťažností a y ich príloh vyplýva, že sťažovateľka Mgr. J. V. kandidovala v napadnutých voľbách za starostku obce ako kandidát č. 4 a získala 193 platných hlasov z 990 odovzdaných hlasov. Sťažovateľka E. K. kandidovala za poslankyňu obecného zastupiteľstva ako kandidát č. 11 a získala 218 platných hlasov z 972 odovzdaných hlasov.

Volebný obvod obce bol v napadnutých voľbách rozdelený na dva volebné okrsky, pričom dôvody sťažností sa týkajú volebného okrsku č. 2.

Sťažovateľka Mgr. J. V. a sťažovateľka E. K. vo svojich sťažnostiach pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy uvádzali rovnaké dôvody svojich sťažností a predložili identické dôkazy, resp. návrhy na dokazovanie. Svoje tvrdenia opierali o tieto dôvody:

„Počas sčítavania hlasov členka a predsedníčka volebnej komisie, p. H. B., manipulovala odovzdanými hlasovacími lístkami tak, že na hlasovacích lístkoch krúžkovala čísla kandidátov, pričom tak konala ako na hlasovacích lístkoch pre voľbu poslancov, tak aj

na hlasovacích lístkoch pre voľbu starostu obce. Táto manipulácia bola spozorovaná tak pozorovateľkami p. M. M. a p. E. M. ako aj ostatnými členmi okrskovej volebnej komisie.

Následne boli do volebnej komisie privolaní príslušníci policajného zboru. Pred príchodom hliadky p. H. B. najmenej jeden volebný lístok zničila roztrhaním. Do volebnej miestnosti sa dostavili príslušníci policajného zboru Jablonica kpt. Bc. P. G. a p. B., ktorého krstné meno a hodnosť navrhovateľke nie sú známe. Následne sa do blízkosti volebnej miestnosti dostavila Mgr. J. V., J. a kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva p. I. H., J., ktorý sa dal do rozhovoru s p. H. B. P. H. B. oznámila p. I. H., že manipulovala volebnými lístkami v jeho prospech a že bola pri tomto pozorovaná. P. I. H. p. H. B. odporúčal, aby sa k činu nepriznala. Tento rozhovor počula Mgr. J. V., kpt. Bc. P. G. a p. B.

Podľa vyjadrenia p. V. S., J., bol tejto okrskovou volebnou komisiou vydaný hlasovací lístok, ktorý obsahoval len mená dvoch kandidátov na starostu obce, pričom volebná komisia v obci Jablonica zaregistrovala pre voľby starostu obce štyroch kandidátov. Hlasovací lístok neobsahoval meno navrhovateľky (p. Mgr. J. V., pozn.) a p. J. K. P. S. vhodila hlasovací lístok do urny.

S ohľadom na uvedené majú navrhovatelia za to, že pozmeňovanie hlasovacích lístkov predsedníčkou okrskovej volebnej komisie p. H. B. bolo nezákonným a neústavným postupom, ktorým bolo okrem iného mnohonásobne porušené právo na rovné volebné právo občanov Jablonice, ktorých lístky boli pozmenené. Rovnako týmto postupom bolo poškodené právo kandidátov na rovný prístup k verejným funkciám.

Rovnako tak majú navrhovatelia za to, že vydanie hlasovacieho lístku, ktorý neobsahoval meno zaregistrovaného kandidáta je nezákonným a neústavným postupom, ktorým bolo porušené právo kandidátov na rovný prístup k verejným funkciám.“

Sťažovateľky na preukázanie svojich tvrdení k svojim sťažnostiam pripojili ako dôkazy „čestné vyhlásenia“ M. M., E. M., V. S., V. H., kópiu zápisnice o trestnom oznámení a navrhli preskúmať volebnú dokumentáciu a vypočúť okrem už uvedených osôb aj kpt. P. G. a B. B.

V závere svojich sťažností sťažovateľky žiadali, aby ústavný súd nálezom „zrušil výsledok volieb do samosprávy obcí v jedinom volebnom obvode obce Jablonica“.

1. Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 23/2011-10 z 19. januára 2011 prijal sťažnosť sťažovateľky Mgr. J. V. v časti, ktorou napáda neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce, a sťažnosť sťažovateľky E. K. v časti, ktorou napáda neústavnosť a nezákonnosť volieb do obecného zastupiteľstva obce, na ďalšie konanie. Zároveň týmto uznesením rozhodol o spojení týchto sťažností na spoločné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. PL. ÚS 23/2011.

2. Ústavnému súdu bolo 29. decembra 2011 doručené (nevyžiadané) spoločné vyjadrenie V. J. (predsedu miestnej volebnej komisie obce), A. K. (zapisovateľky miestnej volebnej komisie obce), H. B. (predsedníčky okrskovej volebnej komisie č. 2) a A. D. (zapisovateľky okrskovej volebnej komisie č. 2). Vo svojom vyjadrení uviedli svoje názory k jednotlivým podaniam týkajúcim sa volieb v obci a v závere sťažnosti vyhodnotili ako „*neopodstatnené a bez dôkazov*“.

3. Ústavný súd písomne vyzval 30. decembra 2010 starostku obce, aby predložila volebnú dokumentáciu týkajúcu sa volieb starostu, ako aj poslancov do miestneho zastupiteľstva obce. Volebná dokumentácia bola ústavnému súdu doručená 13. januára 2011.

4. Sťažovateľka E. K. podaním doručeným ústavnému súdu 25. januára 2011 vzala svoju sťažnosť späť v plnom rozsahu bez udania dôvodu a zároveň požiadala prostredníctvom svojho právneho zástupcu, aby „*súd konanie o tejto sťažnosti zastavil*“.

5. Ústavný súd preskúmal volebnú dokumentáciu obce 1. februára 2011 za prítomnosti sudcu spravodajcu, o čom bol vyhotovený úradný záznam. Z preskúmania volebnej dokumentácie, ktoré bolo zamerané na skutočnosti týkajúce sa volieb starostu obce, vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- pre kandidátku na starostu obce A. H. bolo celkovo odovzdaných 470 hlasov, pre kandidáta M. K. bolo celkovo odovzdaných 252 hlasov, pre sťažovateľku J. V. bolo celkovo odovzdaných 193 hlasov a pre kandidáta J. K. bolo celkovo odovzdaných 75 hlasov,

- všetky odovzdané hlasovacie lístky pre voľby starostu obsahovali mená štyroch kandidátov,

- zväzok neplatných hlasovacích lístkov pre voľbu starostu obce v 1. volebnom okrsku obce obsahoval celkovo šesť neplatných hlasovacích lístkov; zväzok neplatných hlasovacích lístkov pre voľbu starostu v 2. volebnom okrsku obce obsahoval šesť neplatných hlasovacích lístkov, pričom tieto hlasovacie lístky neboli vôbec upravované alebo boli upravované nedovoleným spôsobom, z toho len na jednom hlasovacom lístku boli zakrúžkovaní dvaja kandidáti, ale ani jeden z nich nebola sťažovateľka ani napadnutý protikandidát,

- zápisnica miestnej volebnej komisie, ako aj zápisnice oboch okrskových volebných komisií boli podpísané všetkými členmi príslušných volebných komisií bez výhrad. Ústavný súd porovnaním výsledkov prepočítania hlasovacích lístkov pre voľby starostu nezistil žiadne rozdiely oproti obsahu týchto zápisníc.

6. Ústavný súd si v súvislosti s kópiou zápisnice o trestnom oznámení predloženou v prílohe sťažností a v súčinnosti s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Senici vyžiadal informáciu od príslušného vyšetrovateľa týkajúcu sa spôsobu vybavenia tohto trestného oznámenia a stavu konania vo veci. Vyjadrenie príslušného vyšetrovateľa bolo doručené ústavnému súdu 18. februára 2011, v ktorom vyšetrovateľ uviedol: „*v predmetnej veci bolo dňa 1. 12. 2010 povereným príslušníkom OO PZ Jablonica v zmysle § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre prečin marenia a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 2 písm. b Trestného zákona. Vo veci bola dňa 2. 12. 2010 podľa § 230 ods. 2 písm. g Trestného poriadku nariadené vyšetrenie. Vec bola pridelená vyšetrovateľovi dňa 15. 12. 2010. Ďalšie výsluchy svedkov sú naplánované v dňoch 28. 2. 2011 a 1. 3. 2011.*“ Zároveň vyšetrovateľ k svojmu vyjadreniu pripojil kópie zápisníc z výsluchu svedkov E. M. a M. M.

7. Ústavný súd 21. februára 2011 v priestoroch klubu dôchodcov v obci vypočul sťažovateľkou Mgr. J. V. navrhovaných svedkov s výnimkou B. B., ktorý mal svedecky potvrdiť rovnakú skutočnosť ako kpt. Bc. P. G. (odpočutý rozhovor týkajúci sa dôvodov sťažnosťou napadnutých volieb), navyše ústavný súd vypočul H. B., predsedníčku okrskovej volebnej komisie v okrsku č. 2 (ďalej len „okrsková volebná komisia“).

Z výsluchu svedkov ústavný súd vyhotovil zápisnicu, ktorú podpísali aj prítomní účastníci konania a právny zástupca sťažovateľky Mgr. J. V.

8. O skutočnostiach podstatných pre posúdenie a rozhodnutie o sťažnosti Mgr. J. V. vo veci nezákonnosti a neústavnosti volieb starostu obce z výpovedí svedkov vyplynulo:

Svedkyňa M. M., pozorovateľka prítomná pri sčítaní hlasov v okrskovej volebnej komisii uviedla: *„Ako pozorovateľka som sa zúčastnila sčítavania hlasov vo volebnom okrsku č. 2. Bola som tam prítomná od momentu, keď sa vybrali hlasovacie lístky z urien až do neskoršieho incidentu, po ktorom som volebnú miestnosť opustila. ... Počas sčítavania hlasov som videla, že pani B. schováva ruku s perom pod inými papiermi, asi hlasovacími lístkami, niečo akoby zaznamenávala na hlasovacích lístkoch. Všimla som si, či si aj ostatní členovia komisie všimnú činnosť pani B., ale každý bol zaujatý svojou prácou. Neskôr som sa naklonila bližšie a zreteľne som videla, že urobila krížok na jednom z hlasovacích lístkoch. Keď som ju upozornila, ona ten hlasovací lístok roztrhla. ... Toto sa odohralo na hlasovacích lístkoch poslancov.“*

Svedkyňa E. M. (matka sťažovateľky), pozorovateľka prítomná pri sčítaní hlasov v okrskovej volebnej komisii uviedla: *„Po príchode do volebných miestností pani B. zamkla miestnosť s tým, že sa idú sčítavať hlasy. Obálky s hlasovacími lístkami sa vysypali na stôl a šli sa otvárať. Pani D. (zapisovateľka okrskovej volebnej komisie, pozn.) sedela na jednom konci stola, odsadla si na opačný koniec, začali sa otvárať obálky a prázdne obálky odnášala pani D. do vzdialenejšej časti miestnosti na stolík. Začali sme si viacej všímať činnosť členov volebnej komisie a pani D. ako zapisovateľky. ... Mali sme podozrenie, že tam (priestor mimo pracovného stola komisie, pozn.) pani D. niečo robí, buď niečo donáša, alebo odnáša, ale keďže sme boli pozorovateľky, nechceli vyrušovať. ... pani D. od stola odchádzala. Najmenej šesťkrát opustila stôl, ale konkrétne som nevidela nič iné.“*

Miestnosť sme opustiť nemuseli, opustili sme ju dobrovoľne potom, čo pán J. (predseda miestnej volebnej komisie v obci, pozn.) nechcel pripustiť našu pripomienku, že pani B. krížkuje svojvoľne hlasovacie lístky, ani potom, čo túto skutočnosť oznámila pani H. a ani potom, že ich krížkuje za prítomnosti polície, a pán J. o tom nechcel spísať zápis, potom sme odišli s políciou. Došlo k tomu až pri sčítavaní hlasov za poslancov.“

K sčítavaniu hlasov svedkyňa uviedla: „*Obálky otvárala aj pani B. ako predsedníčka, aj pani D. a spočítavala svoju kopu. Pani D. takto postupovala pri starostovi aj pri poslancoch.*“

Na otázku týkajúcu sa údajného oznámenia, že na jednom hlasovacom lístku pre voľbu starostu boli uvedené mená iba dvoch kandidátov (namiesto štyroch), svedkyňa odpovedala: „*To si už nepamätám. Malo by to byť medzi ostatnými volebnými lístkami. Až neskôr sme sa v dedine dozvedeli, kto dostal taký volebný lístok.*“

Svedkyňa V. H., členka okrskovej volebnej komisie, uviedla: „*Prišli pozorovateľky a presunuli si stoličky bližšie k stolu, potom sa zamklo a začalo sa sčítavanie. Pán Č. (člen okrskovej volebnej komisie, pozn.) a pani D. vysypali obálky, každý mal svoju kôpku, koľko si kto otvoril, s toľkými pracoval. Ja som mala asi 90. Rozdelili sme si ich, čo boli na starostu a čo boli na poslancov a začalo sa sčítanie. Robili sme si každý sám, nekontrovali sme jeden druhého, nemali sme ani papier, len sme si to na stôl poznamenali a potom sme ich nahlásili do zoznamu, dokopy ich bolo 559, nedarilo sa nám ich najprv dať dokopy, alebo potom nám to nejako vyšlo a ten počet sme overovali.*“

Na otázku, či aj pani D. ako zapisovateľka sčítavala hlasy, svedkyňa uviedla: „*Áno mala svoju kôpku, dokonca pomáhala aj pánovi P., lebo bol nejaký pomalší. ...pani D. bola šiesta členka komisie, ona to tam organizovala, ako a čo sa má robiť.*“

Na otázku, prečo podpísala zápisnicu bez výhrad, ak zároveň podpísala vyhlásenie o možnej manipulácii volieb svedkyňa odpovedala: „*Čo sa týka volieb starostu, tam bolo všetko v poriadku, o starostovi sa spisoval len súčet hlasov, nie zápisnica. Ostatné veci boli až pri poslancoch.*“

Svedkyňa H. B., predsedníčka okrskovej volebnej komisie, na otázku týkajúcu sa počtu členov okrskovej volebnej komisie a ich úlohy pri sčítavaní hlasov uviedla: „*Šesť nás bolo aj s pani D. ...pani D. bola zapisovateľka, tak vyberala (hlasovacie lístky z obálok, pozn.), tam sa muselo robiť.*“

Na otázku o údajnej manipulácii s hlasovacími lístkami svedkyňa uviedla: „*K incidentu došlo, keď starostka už bola spočítaná, počítali sa poslanci. To bolo asi 22 hodín, počítali sme poslancov, robili sme, pani M. skočila k stolu, že B. krúžkuje poslancov.*“

Z výpovede svedka kpt. Bc. P. G. nevyplývajú žiadne relevantné skutočnosti týkajúce sa napadnutých volieb starostu obce.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Z čl. 129 ods. 2 ústavy vyplýva oprávnenie, ako aj povinnosť ústavného súdu preskúmať na základe volebných sťažností tak ústavnosť, ako aj zákonnosť namietaných volieb.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Zároveň ústava garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy), uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je

v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 20/2011, m. m. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

V rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu parlamentnej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (obdobne PL. ÚS 19/94).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd využíva svoju právomoc pri zistení neústavnosti alebo nezákonnosti volieb a vyhlási voľby za neplatné alebo zruší výsledok volieb podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde iba vtedy, ak k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, pričom sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie ustanovení upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94 a PL. ÚS 18/99, PL. ÚS 32/03). Porušenie volebného zákona musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v príčinnej súvislosti má za následok nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku (PL. ÚS 14/99, PL. ÚS 32/03). Porušenie ústavnosti

a zákonnosti vo fáze samotných volieb môže mať za následok tak vyhlásenie volieb za neplatné, ako aj zrušenie výsledku volieb. Základným predpokladom na zrušenie výsledku volieb je preukázanie takých porušení volebného zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 32/03).

Ústavný súd postupoval v súlade s uvedenými východiskami aj v prípade posudzovania sťažnostných námietok sťažovateľky Mgr. J. V. týkajúcich sa napadnutých volieb starostu obce.

1. Sťažovateľka Mgr. J. V. napáda neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce z dôvodov, že *„Počas sčítavania hlasov členka a predsedníčka volebnej komisie, p. H. B., manipulovala odovzdanými hlasovacími lístkami tak, že na hlasovacích lístkoch krúžkovala čísla kandidátov, pričom tak konala ako na hlasovacích lístkoch pre voľbu poslancov, tak aj na hlasovacích lístkoch pre voľbu starostu obce.“* .

K tomu sťažovateľka argumentuje, že *„pozmeňovanie hlasovacích lístkov predsedníčkou okrskovej volebnej komisie p. H. B. bolo nezákonným a neústavným postupom, ktorým bolo okrem iného mnohonásobne porušené právo na rovné volebné právo občanov Jablonice, ktorých lístky boli pozmenené. Rovnako týmto postupom bolo poškodené právo kandidátov na rovný prístup k verejným funkciám.“* .

Ďalšou zásadnou námietkou sťažovateľky je tvrdenie na základe písomného vyhlásenia voličky V. S., že v okrskovej volebnej komisii jej bol vydaný hlasovací lístok pre voľbu starostu obce, ktorý obsahoval len mená dvoch zo štyroch zaregistrovaných kandidátov.

Z uvedeného sťažovateľka Mgr. J. V. vyvodzuje porušenie § 31 ods. 1 volebného zákona a porušenie práv vyplývajúcich z čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa § 31 ods. 1 volebného zákona členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky.

Podľa § 37 ods. 1 volebného zákona o ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku.

Podľa § 37 ods. 2 volebného zákona okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov.

Ústavný súd vychádzajúc z námietok tejto sťažovateľky a rešpektujúc predmet konania o jej sťažnosti, ktorým je výlučne namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce, vyhodnotil dokazovanie vzťahujúce sa na prvú námietku sťažovateľky tak, že táto námietka je neopodstatnená.

Obsah výpovedí ani jedného z vypočutých svedkov žiadnym spôsobom nenasvedčuje, že by pri sčítavaní hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce ktokoľvek zasahoval do ich obsahu či inak nedovoleným spôsobom s nimi manipuloval.

Uvedený záver je podporený aj zisteniami ústavného súdu vyplývajúcimi z preskúmania volebnej dokumentácie obce, ktoré jednak potvrdzujú úplnú zhodu počtu hlasovacích lístkov (platných i neplatných) pre voľby starostu obce z údajmi v zápisniciach volebných komisií, ale zároveň na druhej strane obsah týchto lístkov nesvedčí o žiadnom dodatočnom zásahu, ktorý by sa mohol identifikovať napríklad z viacerých krúžkov vyznačených na týchto lístkoch znamenajúcich ich neplatnosť. Vo volebnej dokumentácii sa nachádza iba jeden takýto lístok, na ktorom sú zakrúžkovaní dvaja kandidáti, nejde však o sťažovateľku ani o napadnutého protikandidáta.

V uvedených súvislostiach nie je bez významu poukázať na výsledky napadnutých volieb starostu obce, podľa ktorých zvolená starostka získala 470 platných hlasov, čo je o 218 hlasov viac ako kandidát, ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí a o 277 hlasov viac ako získala sťažovateľka.

Pokiaľ ide o druhú námietku sťažovateľky Mgr. J. V., že v jednom prípade bol voličovi okrskovou volebnou komisiou vydaný hlasovací lístok s uvedenými iba dvomi menami kandidátov, ani táto sa nepotvrdila. V prvom rade, napriek uvedenej zhode počtu hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce s údajmi v zápisniciach volebných komisií, vo volebnej dokumentácii sa takýto chybný lístok nenachádza a výskyt tohto nedostatku nevyplýval ani z jednej výpovede svedkov. Z týchto dôvodov ústavný súd už ani nepovažoval za potrebné vypočítať navrhovanú svedkyňu V. S., ktorej mal byť chybný hlasovací lístok vydaný.

Z výsluchov svedkov okrem už uvedených skutočností a nad rámec sťažnostných námietok sťažovateľky Mgr. J. V. tiež vyplynulo, že predsedníčka okrskovej volebnej komisie pred otvorením volebných schránok nezabezpečila zapečatenie nepoužitých hlasovacích lístkov a obálok, teda došlo k porušeniu § 37 volebného zákona, keďže túto skutočnosť vo svojich výpovediach potvrdili svedkyne M. M., E. M., členka okrskovej volebnej komisie V. H., ako aj predsedníčka okrskovej volebnej komisie H. B.

Taktiež z obsahu týchto výsluchov vyplynulo, že A. D. ako zapisovateľka okrskovej volebnej komisie spolu s členmi okrskovej volebnej komisie otvárala obálky a spočítavala hlasovacie lístky, pričom robila tak ako pri voľbách na starostu, aj pri voľbách na poslancov miestneho zastupiteľstva obce. Túto skutočnosť potvrdili vo svojich výpovediach svedkyne E. M., V. H. aj H. B.

Uvedený postup okrskovej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov svedčí o porušení § 37 ods. 1 a 2 volebného zákona.

Ústavný súd tu poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej osoby a inštitúcie zúčastnené na voľbách môžu jednotlivé ustanovenia zákona porušiť v rôznom rozsahu, intenzite, najmä však s rôznym dosahom. Predovšetkým reálny, faktický dosah a dopad

zisteného porušenia konkrétneho ustanovenia je predmetom posúdenia, či je, alebo nie je namieste postup podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb navrhovateľom považovaný za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže iba ústavný súd za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia volebného zákona. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné (napr. PL. ÚS 27/99, PL. ÚS 26/03).

Podľa názoru ústavného súdu charakter porušenia § 37 ods. 1 a 2 volebného zákona a spôsob, akým k nemu došlo v posudzovaných voľbách, by za určitých okolností bolo možné posúdiť ako závažné porušenie zákonnosti volieb majúce potenciál ovplyvnenia výsledkov volieb. Pri hodnotení dôkazov v ich súhrne a vo všetkých súvislostiach však v danom prípade ústavný súd musí konštatovať, že žiadne jeho ďalšie zistenia nenasvedčujú zneužitiu uvedeného nezákonného postupu okrskovej volebnej komisie a spolu s údajmi o výrazných rozdieloch v počte získaných hlasov medzi zvolenou starostkou obce a ostatnými kandidátmi oprávňujú ústavný súd vyvodiť záver, že uvedené porušenie zákona neovplyvnilo výsledky volieb starostu obce.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že zistená intenzita pochybení miestnej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov odovzdaných pre voľby starostu je v spojení s neopodstatnenosťou ďalších námietok sťažovateľky celkom zjavne nedostatočná na to, aby ústavný súd mohol uplatniť svoju právomoc podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby starostu obce konané 27. novembra 2010 za neplatné.

2. Pokiaľ ide o prijatú sťažnosť E. K., ktorou napádala nezákonnosť a neústavnosť volieb poslancov do miestneho zastupiteľstva obce, podaním doručeným ústavnému súdu 25. januára 2011 vzala sťažovateľka sťažnosť výslovne a v celom rozsahu späť a žiadala, aby ústavný súd konanie o jej sťažnosti zastavil.

Vzhľadom na to, že v tejto veci ku dňu rozhodovania pléna ústavného súdu existovali nevyjasnené okolnosti týkajúce sa spät'vzatia sťažnosti, a v súvislosti s potrebou preskúmať dôvodnosť samotnej sťažnosti, ktorá vyplynula z dokazovania o sťažnosti Mgr. J. V., ústavný súd vylúčil sťažnosť E. K. na samostatné konanie a rozhodol o nej tak, ako to je uvedené v 2. bode výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2011